

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת כי תשא תשפ"ג

"מי לה' אלי" - חובת המחאה למען כבוד שמים

תוכן

- א' - מחאה מתוך אהבה / א
- ב' - מחאתם של גדולי האומה / ג
- ג' - מחאה הלכה למעשה / ה

שנעשה באיסור, גם אם זה נעשה מתוך כוונה טהורה, הוא דבר חמור ביותר!

משה רבינו ידע כי יש צורך לדון את החוטאים בדיני נפשות, ולקיים בהם את הדין (שמות כב, יט), "זָבַח לְאֱלֹהִים יִחַרְם בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוֹ" ולכן הדבר הראשון שעשה לאחר שירד מהר סיני הוא, "וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמִּחְנָה וַיֹּאמֶר מִי לֵה' אֱלֹהֵי" (לב, כו). הוא קרא לכל מי שמוכן לפעול למען כבוד ה', לגשת אליו ולשמוע את אשר יש לעשות.

השבט הקנאי

היתה קבוצה אחת מתוך בני ישראל שנענתה לקריאת "מי לה' אלי" של משה רבינו, התייצב בפניו ואמר: "הננו". היו אלה בני לוי. שבט שלם, שאף לא אחד מהם השתחוה לעגל, התגייס בנאמנות למען כבוד ה'.

ואכן, הוראתו של משה לא היתה פשוטה כלל ועיקר. הוא ציווה אותם, "שִׁימו אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרְכוֹ" - היה עליהם להסתובב במחנה, למצוא את אלו שהשתחוה לעגל, ולהביאם לדין. וכך היה - שלושת אלפים יהודים נהרגו במיתת בית דין, הודות להתגייסותם של בני לוי למשימה.

כאמור, משימה זו שהוטלה על כתפיהם של הלויים לא היתה קלה. לא זו בלבד שהיה עליהם להביא לדין את אחיהם היהודים, אלא שבין החוטאים היו רבים מקרובי משפחתם שלא נמנו על שבט לוי - אבות חורגים, בנים חורגים, אחים מן האם, וכן הלאה. באותם ימים, כאשר עם ישראל חי במדבר והשבטים שכנו במחנה אחד, רבים מהשבטים היו מתחתנים זה עם זה, ועל כן מצוי היה שיהיו ללוויים קרובי משפחה מדרגה ראשונה שאינם נמנים על בני שבטם. ועם כל זאת, משה רבינו ציווה אותם בצורה

א' - מחאה מתוך אהבה

חטא העגל

בפרשת כי תשא התורה מספרת אודות האירוע האיום והנורא של חטא העגל. משה רבינו ירד מהר סיני כשבידו שני לוחות אבנים, וגילה כי בהעדרו, חלק מעם ישראל בנה עגל מזהב, והם היו עסוקים בלחגוג ולרקוד סביב העגל.

והנה, זאת עלינו לדעת כי היהודים לא עבדו את העגל! הגיע הזמן להשיל מעלינו את המבט הילדותי שלמדנו בגן, ולהבין שהם לא עבדו את העגל אלא את ה'! כך אמרו בני ישראל בעצמם: "אֵלֶּה אֱלֹקֵינוּ יִשְׁרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות לב, ד). בני ישראל ידעו שה' הוא זה שהוציאם מארץ מצרים ולא העגל.

אלא שהם היו שרויים במצב של לחץ ודאגה, מפני שמשה רבינו, מושיעם הגדול, הבטיח שישוב כעבור ארבעים יום וארבעים לילה, והנה כבר עבר הזמן הזה והוא טרם שב אליהם. הדבר גרם להם להניח שבוודאי מת שם בהר סיני, ומשכך החליטו שהם זקוקים לדמות כלשהי שתנהיג אותם ושעליה תשרה שכינת ה' יתברך, משהו שיהווה תחליף למשה רבינו.

"מי לה' אלי"

אולם חרף העובדה שכוונותיהם היו טובות וכל עשיית העגל היתה לכבוד ה' יתברך, מכל מקום דבר זה נעשה שלא כדין, בניגוד לרצון ה' שציווה בתורתו (לעיל כ, ד), "לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמֶּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּיָּם בְּמַיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ", וכל מה

זכיתי לראות ולהכיר רבים מגדולי ישראל, ואני מעיד שהם מחו גם מחו כאשר היה צורך בכך. הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל קנה לעצמו כמה וכמה אויבים מרים בגלל קנאותו, וכך גם האדמו"ר בעל ה"ויואל משה" מסאטמר זצ"ל. אפילו הגאון ר' יעקב קמנצקי זצ"ל, על אף שהיה ידוע בעדינותו ובנעימותו, מכל מקום, כאשר הוא ראה צורך למחות ברוע, הוא עשה זאת ללא היסוס. נכחתי פעם באספה מסוימת, ור' יעקב זצ"ל קם ודיבר נגד אוניברסיטת בר אילן. עליכם לדעת כי המוסד הזה הוא מקום של קלקול ורוע, ואילו הוא היה נסגר, העולם שלנו היה מקום טוב בהרבה מכפי שהוא עכשיו. במקום נכחו כמה מתומכיו הגדולים של המוסד הנ"ל, ואחד מהם העז, ברוב חוצפתו, לקום ולסתור את דבריו של ר' יעקב זצ"ל, אך ר' יעקב לא פחד כלל. הוא לא חשש מלמחות למען כבוד שמים. הוא הרגיש שיש צורך למחות, והוא עשה זאת בגאון.

לא תגורו

אם אתם רואים "תלמידי חכמים" שלעולם אינם מוחים באיש, דעו לכם שהם אינם תלמידי חכמים אמיתיים, גם אם הם נראים כך כלפי חוץ, ואפילו אם הם נושאים משרות חשובות. נתאר לעצמנו נושא משרה רמה, שרבים מתורמיו ה"כבדים" מחזיקים בביתם את המכשיר הידוע, והוא חושש מלהוכיח אותם בענין זה, פן יאבד המוסד את מטה לחמו. מה היה קורה אילו הוא היה אומר את האמת: "שוטים שכמותכם! דעו לכם כי מי שצופה במכשיר הזה, אין לו חלק לעולם הבא!" הוא יודע שזו האמת, ומן הסתם מלמד אותה לתלמידיו, אולם בכל הנוגע לאמירה פומבית, כזו שתישמע על ידי אותם גבירים שצריכים לשמוע זאת - הוא חוטף פיק ברכיים. הוא חושש שאם יאמר משהו מדי חריף, הוא יצטרך לסגור את המוסד.

זה מה שמלמדת אותנו פרשתנו: מי שאוהב את ה', מי שחפץ שה' יבחר בו, עליו להיות בעל "פה גדול" למען כבודו יתברך! צריך ללמוד לדבר! להיות יהודי שקט ונחמד זה דבר טוב מאוד וחשוב ביותר, אולם על פי רוב אנשים הופכים לשקטים בזמן הלא נכון. כאשר אשתך אומרת לך מילה פוגעת - זוהי הזדמנות מצוינת לשתוק. אדרבה, נצלו הזדמנויות מעין אלו לאחוז בפלך השתיקה! אולם כשמגיע הזמן למחות כנגד עושי רשעה, אזי כל אחד ואחד מחויב למחות עד כמה שהוא יכול. ומי אינו יכול למחות? כל אחד חייב בזה!

מפורשת: "עָבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשְׁעַר לְשַׁעַר בְּמַחְנֶה וְהָרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קָרְבוֹ".

לא קל היה לו לבן הלוי לדון את אחיו מאמו. מדובר באח של ממש, מישהו שהיה לו עמו קשר אמיץ! ובכל זאת, ברגע שמשה רבינו אמר להם שיש לפעול למען כבודו של השי"ת, הוא לא עשה שום חשבונות, וקיים את רצון ה' בתכלית השלמות. "הָאִמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִיו וְאֶת אָחִיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בְּנָיו לֹא יָדָע" (דברים לג, ט) - הם סירבו להכיר בקרובי משפחתם, ושימשו כשליחי בית הדין להוציא לפועל את עונש המיתה שנגזר על עובדי העגל, גם אם מדובר היה באנשים הקרובים אליהם ביותר. הם התעלמו מכל רגש אחר שקינן בהם, ולא נשאו פני איש. הם לא חסו ולא ריחמו על אף אחד, ועל אף שבליבם בוודאי הרגישו רגשי רחמים, מכל מקום קנאתם לבוראם התגברה על כל רגש אחר, והם הרגו את כל עובדי העגל, ללא מורא וללא משוא פנים.

קנאה מתוך אהבה

והנה, התורה הקדושה מעידה שבני לוי זכו לשכר עצום עבור קנאתם למען כבוד ה' ונכונותם לעמוד לצידו של משה רבינו במלחמתו בחוטאים: "בָּעֵת הַהִיא הִבְדִּיל ה' אֶת שִׁבְט הַלְוִי" (דברים י, ח). ומתי היתה אותה "עת ההיא"? כאשר הפגינו את נאמנותם ומסירותם לה' והרגו איש את אחיו ואיש את קרובו. כאשר ראה השי"ת את האהבה העצומה שבערה בהם, אהבה שגברה על כל רגש אחר והציבה את כבוד ה' לפני כל שיקול אחר, או אז הוא רומם אותם ובחר בהם להיות עבדיו, וקבע, "וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּים" (במדבר ח, יד). כך נוהג ה' כלפי מי שאוהב אותו באמת ובתמים.

וזאת יש לדעת, שקנאה אמיתית היא רק כזו הבאה מתוך אהבת ה'. יש "קנאים" שכלל אינם מקנאים את קנאתם מתוך אהבה לה', אלא מתוך מניעים אישיים, אך זו אינה קנאות אמיתית. סודה של קנאות האמת היא, שהאדם אוהב את בוראו במידה כזו שהוא אינו יכול לשתוק אל מול החוטאים. הוא אינו מסוגל לראות בני אדם שעוברים על רצון ה'!

זכרונות משלושה גדולי ישראל

יסוד זה מתבאר היטב בדבריו של המסילת ישרים (פרק יט). הרמח"ל כותב כי אחד הענפים המרכזיים של אהבת ה' היא הקנאה. קנאה פירושה להגן על כבוד ה' ולמחות כנגד כל מי שמעז להפר את רצונו. מי שנלחם כנגד אויבי התורה, מבטא בזה אהבה אמיתית ליוצרו.

יש הטוענים כי גדולי ישראל אינם קנאים, והם אינם נוהגים למחות בעושי רשעה, אולם אלו הם דברי שווא.

ושואלת הגמרא, "וחדא פרה הויה ליה? והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב תריסר אלפי עגלי הוה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא!" - וכי פרה אחת היתה לו לרבי אלעזר בן עזריה, שעליה ראוי לומר "פרתו" - לשון יחיד, והלא הוא היה מיליונר! הוא היה מעשר בכל שנה **שנים עשר אלף** בהמות. מספר זה היה רק **עשרה אחוזים** מהבהמות שנולדו לו בכל שנה - אז תעשו לבד את החשבון. מהי אפוא משמעותה של אמירה זו לפיה "פרתו" היתה יוצאת ברצועה שבין קרניה!?

ועל כך עונה הגמרא, "לא שלו היתה אלא של שכינתו". גם את זה עלינו להבין באופן הנכון. "שכנה" זו לא התגוררה דלת ליד דלת עם משפחתו של רבי אלעזר בן עזריה, שמן הסתם חיה באחוזה שהשתרעה על פני דונמים רבים. "שכנותם" התבטאה בכך שאי שם במורד הרחוב עמדה בקתה שבה התגוררה אלמנה זו שברשותה היתה פרה אחת, ופרה זו היתה יוצאת בשבת כשרצועה בין קרניה.

אם הפרה לא היתה שלו, מדוע אם כן היא נקראה על שמו? עונה הגמ' - והתשובה על שאלה זו צריכה להדאיג את כולנו! - "ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו". השומעים אתם? היה עליו למחות בה על כך שהיא מחללת את השבת, ומכיון שלא מיחה, כל יהודי הלומד משנה זו, לנצח נצחים, אומר את המילים הללו: "פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה".

כתם נצחי

נתאר לעצמנו את התנא הגדול, ענק הענקים, שכל חייו היו מקשה אחת של לימוד התורה והרבצתה יחד עם מעשים טובים וזיכוי הרבים, וכשהוא מגיע לעולם האמת שוטחים בפניו את ההאשמה החמורה: "פרתך יצאה בשבת עם רצועה בין קרניה!"

כך כתוב במשנה. עליכם לדעת שבכל פעם שיושב ילד בחיידר ולומד את המשנה הזו, המילים הללו מפלחות את ליבו של רבי אלעזר בן עזריה כמו סכין. זה כואב לו! יש עליו כתם נצחי, רק בגלל שלא מיחה כאשר היה עליו למחות. הוא לא דפק על דלתה של האלמנה ומחה על חילול השבת שמתבצע על ידה.

והנה אין ספק שהיו סיבות גדולות וחשובות מדוע רבי אלעזר בן עזריה לא מחה, וזה בוודאי לא הגיע מחוסר אכפתיות ח"ו. יתכן מאוד שהוא היה עסוק בדברים גדולים וחשובים למען הכלל. הוא היה מנהיגה של האומה, ועול הציבור היה מונח על כתפיו. עול זה היה כבד במיוחד

הקב"ה אוהב קנאים

העולם המודרני מגנה השקפה מעין זו, ואוסר לבקר ולהוכיח עושי רשעה. ועל אף שאותם יפי נפש עסוקים יומם וליל בלהשמיץ את כל מי שאינו חולק עמם את דעותיהם, אבל לגנות את הרשעים - זה אסור. אולם אנחנו שונים מהעולם. אנחנו אמונים על ציווי תורתנו הקדושה: "אֱהָבֵי ה' שְׂנְאָו רָע" (תהילים צז, י).

זה מה שאנחנו צריכים היום. אנו זקוקים ליהודים שלא יחששו מלהוקיע את הרשעים והפושעים! במקום לשבת בשקט ולאפשר לדברים להמשיך, עלינו לקום ולפעול, גם אם זה יהפוך אותנו לבלתי פופולריים. אנשים אינם אוהבים את מי ש"עושה עסק" מכל דבר, אולם הקב"ה כן אוהב אותם, וזה מה שחשוב. הקב"ה אוהב את הקנאים הפועלים מתוך אהבת ה'.

עליכם לדעת כי העולם כולו עומד בזכות קבוצה קטנה של יהודים ירושלמים החרדים לדבר ה', קבוצה המושמעת יומם ולילה על ידי כולם. המשטרה מכה ועוצרת אותם על כך שהם מפגינים נגד חילולי שבת וקורעים מודעות של פריצות. הם אינם מקבלים שום תמורה למאמציהם. למראית העין נראה כי כל פעולותיהם למען כבוד שמים אינם משתלמים להם. ולמרות זאת הם ממשיכים הלאה.

הם מהווים מטרה לחיצי ביקורת לא רק מבחוץ אלא אף מבפנים. העיתונות החרדית מגנה אותם, הציבור כועס עליהם, ואפילו הרבנים מדברים נגדם. לפתע כולם נזכרים לפתוח את הפה ולמחות! היהודים הללו הם הגיבורים האמיתיים של אומתנו, גם אם הם אינם פופולריים. הם מרגישים אחריות ומוחים למען כבוד שמים.

ב' - מחאתם של גדולי האומה

פרתו של רבי אלעזר בן עזריה

המשנה במסכת שבת (נד, ב) אומרת כי, "פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים". ההלכה היא שכל פריט שאינו מיועד להגן על הבהמה נחשב למשאוי בשבת, ואסור לאדם לאפשר לבהמתו לצאת בהם בשבת. דבר זה נאסר עלינו ב"לאו" - "לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֲתָה... וּבְהַמְתֵּךְ" (שמות כ, י). ולמרות זאת, "פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה".

אל שמואל רבו ולומר "לא סבר ליה מר" - האם אדוני אינו סובר את הפסוק (משלי כא, יג) "אֵטֶם אָזְנוֹ מִזְעָקָת דָּל גַּם הוּא יִקְרָא וְלֹא יֵעָנֶה?"

עולם הפוך

אי אי אי, אלו מילים חריפות! אין ספק כי מילים אלו הן חריפות ביותר עבור כל תלמיד שמכבד ומעריך את רבו, אבל לחשוב שרבי יהודה יאמר כך לשמואל - זהו דבר בלתי נתפס! רק המחשבה על כך שרבי יהודה אמר מילים כאלו לשמואל רבו צריכה לגרום לנו להתעלף! אולם הוא עשה זאת. רבי יהודה אזר מספיק אומץ כדי לפנות לרבו ולשאול, "אבל מורי ורבי, מה בדבר הפסוק המלמד אותנו כי מי שמתעלם מאדם עני ומסכן, סופו שהוא יצעק אל ה' ולא ייענה?"

אך הסיפור טרם נגמר. בגמרא במסכת בבא בתרא (י, ב) מסופר על אחד האמוראים שראה מראה נורא מעולם האמת, והוא העיד כי "עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה", והביאו התוספות בשם רבינו חננאל שאמר בשם הגאונים, כי קבלה בידם רב מפי רב שאותם "עליונים למטה ותחתונים למעלה", הלא הוא שמואל שיושב לפני תלמידו רבי יהודה, והסיבה לכך היא משום שרבי יהודה מיחה ברבו והזכיר לו את הפסוק, "אוטם אזנו מזעקת דל".

זהו דבר בלתי נתפס! אם היו מבקשים מרב יהודה כאן בעולם הזה **לפסוע** לפני רבו, הוא היה מזדעזע מעצם הרעיון. יחסו של רבי יהודה כלפי שמואל היה "מורא רבך כמורא שמים" (פסחים קח, א). כולנו מכירים את דברי חז"ל הללו, אך רבי יהודה קיים אותם כפשוטם! הוא פחד מרבו כפי שמפחדים מהשי"ת, וכפי שדרשו חז"ל (קידושין נז, א) "את ה' אלקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים". ועם זאת, בעולם האמת, רבי יהודה יושב על כס המלוכה ואילו שמואל רבו יושב לרגליו ומאזין לדברי תורתו. ולא היה זה אירוע חד פעמי, אלא כך הוא המצב הקבוע בעולם הבא.

תשובתו של הקב"ה

והנה, עליכם לדעת כי לשמואל היתה גם היתה תשובה לטענתו של רבי יהודה, וכפי שמבואר שם בסוגיא במסכת שבת. שמואל לא התעלם ח"ו מחובת המחאה, אלא טען שאין זה תפקידו להאזין לטענותיה של אשה זו, אלא תפקידו של מר עוקבא שהיה אב בית דין. הוא היה מבני ביתו של הנשיא, ובידו היתה סמכות רבה. שמואל סבר שמר עוקבא הוא הכתובת לצעקותיה של אשה זו, ולכן הוא, שמואל, אינו מחויב לענות לה.

באותה תקופה לא פשוטה בהיסטוריה. היה זה לאחר חורבן בית שני, ויהודים רבים נשבו על ידי הרומאים ונמכרו לעבדים או גרוע מכך, ומן הסתם רבי אלעזר בן עזריה היה עסוק עד למעלה מראשו בפדיון שבויים מהכלא הרומי. הוא הציל אותם מציפורני הרשע של זירות הקרב הרומיות שבהן הם נרצחו באכזריות על ידי הגלדיאטורים או נטרפו על ידי אריות. כל חכמי ישראל היו עסקו בפדיון שבויים, בפרט העשירים שביניהם.

האם מנהיג האומה שעסוק במשא ומתן עם הרומיים, אמור לחשוב על כך שבמורד הרחוב, בתוך בקתה קטנה, חיה לה אלמנה אשר פרתה יוצאת בשבת עם רצועה, וכי הוא זה שאמור לדאוג שזה ייפסק? התשובה היא שכן! כך מלמדת אותנו המשנה, וכפי שמסיימת הגמרא, "כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה - נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו - נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו - נתפס על כל העולם כולו".

מחאתו של רבי יהודה

למען האמת, גם מי שסבור שאין לו סמכות למחות - אין זה פוטר אותו מחובתו. הגמרא בהמשך שם (נה, א) מספרת כך: אשה אחת באה לפני האמורא שמואל וצעקתה בפיה. היא דרשה ששמואל ינקוט בפעולה כלשהי על מנת למנוע עוולה ולסייע בעדה, אך שמואל לא התייחס אליה.

למעשה, לא היתה זו ההיתקלות הראשונה ביניהם באותו היום. אשה זו כבר באה פעמים רבות כדי לצעוק על ענין זה, ומשראה שמואל כי אין באפשרותו לעזור לה, החליט הפעם לא לענות לה. לפעמים זו הדרך הטובה ביותר להתמודד מול אשה. אם תיכנס איתה לוויכוח, אתה תצא נפסד, שכן היא הרבה יותר מנוסה ממך במלאכת הדיבור. היא יותר מאומנת ומיומנת, ומסוגלת לענות לך בשטף של מלל. שמואל ראה אפוא שאין טעם להתווכח עמה, ולכן בחר להתעלם ממנה כליל. הוא קיווה שבכך היא תבין את הרמז ותרפה ממנו.

הגמרא מספרת כי במעמד זה, ישב רבי יהודה, תלמידו של שמואל, לפני רבו, והוא החליט למחות כנגד מה שראו עיניו. והנה זאת עלינו להקדים, כי יראתו של רבי יהודה מפני שמואל רבו היתה במדרגה שאינה ניתנת לתיאור. הוא פחד ממנו כל כך, עד שהוא היה כמו משותק, וגופו לא היה מסוגל לתפקד כראוי כאשר הוא היה בנוכחות רבו (עיין נדה יג, א). רבי יהודה הוא אות ומופת למושג של "מורא רבו" בדרגתו הרמה ביותר!

אולם אף על פי כן, רבי יהודה לא שתק. כאשר הוא ראה צורך בכך, הוא אזר אומץ והכריח את עצמו לפנות

אולם ר' זירא לא קיבל את הדברים. "אמר ליה, אף על גב דלא מקבלי לוכחינהו מר" - עליך להוכיח אותם אף אם סבור אתה כי לא יקבלו ממך. זוהי אחריותך.

השומעים אתם? עלינו להוכיח את החוטאים אף אם הם לא יקשיבו לנו! הטעם לכך מבואר בהמשך הגמרא, משום שאין לדעת אם לדברייך תהיה השפעה או לא. מי אמר שזה לא יעזור? אולי אם היית מנסה גישה אחרת, דברייך היו מתקבלים. אולי צריך לדבר בצורה תקיפה יותר, אולי בצורה עדינה יותר. שמא יש צורך בתחבולה כלשהי? האדם אינו יכול לפטור את עצמו בטענת, "זה בין כה וכה לא יעזור", אלא עליו לנסות ולמצוא דרכים חדשות להוכיח את מי שזקוק לכך.

למען האמת, מבין כל הדברים שמדאיגים אותנו בחיינו, זו צריכה להיות דאגתנו הגדולה ביותר: "מדוע לא מחינו כשהיינו יכולים למחות?!" וזאת משום שכל מי שבידו למחות ואינו מוחה, הוא נתפס באותו עוון. איזו אחריות מטלטלת! יתכן ואנחנו אחראים על כל בעלי העבירה! כמובן שהכי נח זה לומר, "מה יעזור שאדבר אתם? בין כך הם לא יקשיבו לי!" אולם תירוצים מעין אלו לא יעמדו לנו בעולם הבא. מוטלת עלינו החובה למחות למען כבוד שמים!

ג' - מחאה הלכה למעשה

"הארגון לשמירת המסורת"

למרבה הצער, חלק זה של עבודת ה' נזנח על ידי רבים, ולמען האמת, קשה לבוא אליהם בטענות, שכן מדובר במשימה בלתי נעימה ולעתים אף קשה ביותר. למעשה, יש כאן שאלה עדינה - מה עלינו לעשות בפועל? למשל, האם עלינו להוכיח את היהודים מחללי השבת בכל הזדמנות, גם אם הדבר יגרום לכך שהם ישנאו אותנו? מה יקרה אם בכל פעם שאנו שבים מבית הכנסת בבוקר יום השבת, ועל פנינו חולף יהודי רחוק שיוצא לקניות ל"ע, נפנה אליו ונאמר: "אנא ממך, דחה את קניותיך ליום אחר?" מסתבר מאוד שהוא ייפגע מכך, ויתכן והוא אף יחרף ויגדף אותנו.

אך גם טענה זו אינה יכולה לפטור אותנו מחובתנו, שכן ישנן כל כך הרבה דרכים לקיים את מצות התוכחה,

אולם טענה זו של שמואל לא התקבלה בעולם האמת. ומדוע? כי הקב"ה השיב לשמואל: "אכן, היו אחרים שהיו בעלי סמכות רבה יותר ממך, אולם מדוע לא הבאת את הדברים לידיעתו של מר עוקבא? מדוע שתקת והתעלמת מזעקותיה של האשה?"

ומה אתם חושבים, ששמואל לא חשב על כך? הוא ענה בחזרה: "מדוע שישמע בקולי? גם אם הייתי מדבר אתו, זה לא היה עוזר."

וכאן הגיעה תשובתו הנצחית של השי"ת: "אכן, צדקו דברייך. אילו היית משוחח על כך עם מר עוקבא, יתכן שהוא לא היה מקשיב לך. אולם אתה לא יכולת לדעת זאת! היה עליך לנסות ולדבר אתו, אפילו על צד הספק."

אין תירוצים

מעשה זה השפיע השפעה נצחית על מדרגתו של שמואל בעולם הבא. קשה מאוד לומר את המילים הללו, כי הלא שמואל הוא אחד מענקי העולם שאין לנו כלל השגה בו! מפיו אנו חיים וממימיו אנו שותים! שמואל הוא אחד ממוסרי התורה המרכזיים ביותר. אנחנו פוגשים בו כל הזמן בגמרא: "אמר שמואל", "אמר רב יהודה אמר שמואל". הש"ס מלא בדברי תורתו. "הלכתא כשמואל בדינא" - הלכה כמו שמואל בדיני ממונות. שמואל הוא אחד מעמודי התווך של תורתנו. אולם למרות הכל, שמואל לא נמלט מדין עולם הבא, ונתבע על כך שלא קיים את חובת המחאה המוטלת על כל אחד ואחד.

מה שאנו לומדים מהגמרא הוא, שתירוצים לא כל כך יעזרו בעולם האמת. כאן בעולם הזה אדם יכול לתרץ ולהצדיק את מעשיו, אולם כל זה לא יעזור לו בעולם הבא, וכל מי שאינו מוחה כאשר יש בידו למחות, עתיד ליתן על כך את הדין.

הגמרא שם במסכת שבת ממחישה לנו את היסוד הזה עם כמה וכמה מעשים. אין באפשרותנו כעת לעבור על כולם, אולם הבה נלמד מעשה אחד נוסף, שממנו נלמד עד כמה גדולה היא חובת המחאה המוטלת עלינו.

לעולם אין לדעת...

הגמרא מספרת כי ר' זירא טען בפי ר' סימון: "מדוע אינך מוכיח את אנשי ריש גלותא?!" ר' סימון ענה לו: "לא מקבלי מינאי" - הם לא יקבלו את דברי. לכן אין טעם לדבר אתם ולהוכיח אותם על מעשיהם.

ניתן להשיג ספרי רבינו בחנויות ספרי קודש ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה-ועדי מוסר, ספר לב אביגדור-עבודת האדם בקניני השלמות מכתב יד: קולמוס 072-244-1670

תפילת אביגדור-פירוש וביאור על התפילה מכתב יד: אזל מן השוק

המציאות כיום היא, שיש באמריקה תנועה חזקה התומכת במעשי תועבה ורשע, ומי שעומד מאחורי התנועה הזו הם הליברליים, ובכללם היהודים החילונים הליברליים. לעומתם ניצבים הגויים השמרנים, ועלינו, ציבור יראי ה', מוטלת החובה לעמוד לצידם במלחמה זו. עלינו לעשות ככל שביכולתנו למנוע בעד הליברליים להרוס את אמריקה כפי שהם מנסים לעשות, כי אחריתה של מגמה זו מי ישורנה.

הסוד

אחת הדרכים האפקטיביות להשפיע על נושאים ציבוריים היא לכתוב מכתבים. כן, מכתבי מחאה הם כלי יעיל במיוחד. אילו אנשים היו כותבים מכתבים לפוליטיקאים - חברי עירייה, חברי קונגרס, סנטורים, אילו היו כותבים מכתבי מחאה נגד פשיעה, נגד מעשי תועבה, וכדומה, היתה לכך השפעה שאי אפשר לתארה.

ברצוני לשתף אתכם בסוד אישי. אני מוציא כסף רב מדי שבוע על בולים. אני כותב מכתבים רבים לפוליטיקאים ובעלי השפעה. זה לא רק הכסף אלא גם הזמן. אני עסוק ביותר, אך למרות זאת אני מקדיש זמן רב לכתובת מכתבים ושליחתם.

אני יודע שהעצלנים והציניקנים טוענים שאין לכך השפעה, אולם אלו הם דברי התגוננות. הם מחפשים תירוצים להמשיך בגישתם המנומנת. בפועל - זה לא נכון כלל וכלל! יש למכתבים הללו השפעה! לעתים קהילתנו הקטנה חותמת על עצומה, עצומה עם כשלושים שמות בסך הכל, אך הפוליטיקאי הנמען טורח להחזיר שלושים מכתבים, לכל אחד ואחד מחותמי העצומה. רואים אנו בחוש שיש למכתבים השפעה.

אל לנו לחשוב שאין תועלת במחאתנו, כי כאשר אנחנו מראים לה' שכבוד שמים מעניין אותנו, ושעוד נשארו כמה יחידים שמוכנים להיענות לקריאת "מי לה' אלי", הקב"ה יגמול לנו על כך. מי שנחלץ חושים למען כבוד שמים, הקב"ה אינו מקפח את שכרו.

אל תאמינו למדענים

מדוע איננו מוחים כנגד לימודי הכפירה בבתי הספר הציבוריים? אני כתבתי מכתב למשרד החינוך של מדינת ניו יורק שבו קבלתי על כך שמלמדים את תיאוריית האבולוציה בבתי הספר, והם השיבו לי במכתב ארוך. הם ראו שהעסק מסוכן. הנה כבר קם רב הדורש שתיאוריית האבולוציה לא תיכלל בלימודי החובה בבתי הספר. הם כתבו לי מכתב ארוך שבו הסבירו שמכיון שתיאוריה זו מהווה קונצנזוס בין דעות המלומדים, היא נחשבת כעובדה מדעית, וכן הלאה וכן הלאה. אני מכיר את כל

בלי לפגוע ובלי להיפגע. אתן לכם דוגמא: בעבר, קבוצה של יהודים מבית הכנסת שלנו ואנכי הקטן ביניהם, היינו עומדים בפנינת הרחוב ומחלקים לעוברים ושבים פליירים הנושאים את הכיתוב: "לא יוצאים לקניות בשבת", "לא נוסעים בשבת", בתוספת מספר מילים חיוביות בדבר שמירת השבת. למה לא? לשמור שבת זה משהו "כיף"! מדוע שלא יהנו יהודים מהשבת בחיק משפחתם, במקום לצאת ולבזבז כסף?

קראנו לעצמנו: "הארגון לשמירת המסורת". כן, בית הכנסת הקטן שלנו ייצר תעמולה רבה למען השבת. לאחרונה עתותי אינם בידי ואיני יכול לעסוק בכך, אולם מי שיכול לעשות זאת, עשוי להביא תועלת מרובה ליהודים רחוקים, ולהרבות כבוד שמים בעם ישראל.

בעדינות ובתבונה

מה יקרה אם יהודים יחלקו מודעות שבהם כתוב: "שלחו את ילדיכם לתלמוד תורה במקום לבתי הספר הציבוריים"? לא נראה לי שמישהו יצעק עליהם או יכה אותם. זה לא נגד החוק, והדבר הכי גרוע שיוכל לקרות הוא שמישהו יגיב, "אל תתערב בחינוך ילדי". למען האמת, מי שינהג בעדינות ובתבונה, מן הסתם לא יגרור תגובות מעין אלו, כי כיום גם אותם יהודים רחוקים כבר מבינים שבתי הספר הציבוריים, שבהם לומדים ילדיהם יחד עם גויים ותחת מורים גויים, הם מאורות של התנהגות בלתי מוסרית. במקרה הטוב, בוגרי המוסדות הללו הם יושבי קרנות שאין להם טיפת כבוד להוריהם, ובמקרה הגרוע - אני מעדיף לא לומר. מכל עבר אנו רואים כיצד קורסות תקוותיהם של ההורים ששלחו את ילדיהם לבתי הספר הממשלתיים. כל מה שהם צריכים זו רק דחיפה קטנה, מחאה קטנה - והם עלולים להיות מושפעים.

כל אחד ואחד צריך להרגיש אחריות ולנקוט בעמדה פעילה יותר. לא משנה אם אתה אברך, חסיד, או אשה מבוגרת. כל אחד ואחד חייב למחות ולפעול.

נלחמים בתועבות

בזמן הקרוב עתידה לצאת עצומה הקוראת לסלק את בתי הקולנוע המתועבים משכונתנו. מי שיש בו אפילו מעט אהבת ה' חייב לחתום על עצומה זו ו"לקחת את העניינים לידיים". עלינו לעשות משהו כדי לסלק את התועבה הזו מכאן.

שמא תאמרו - אנחנו חיים במדינה דמוקרטית וחופשית, ומותר להם לנהוג כפי שהם רוצים. אם כך, "חופש הביטוי" מקנה גם לנו את הזכות להפגין נגדם! על כל אחד ואחד לחתום על העצומה הזו, ולגייס כמה שיותר ממכריו ומבני משפחתו שיחתמו גם הם.

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

מה פשר מנהג ישראל לקרוא לבניהם בשמות של חיות טמאות כגון "דב", "אריה" וכדו'?

תשובה:

התשובה היא, ששמות אלו הם תפילה. כל שם הוא תפילה, ובנתינת שמות אלו אנו מתפללים לה' שלבנינו יהיו את התכונות החיוביות של חיות אלו.

שאלת לגבי השמות "דב" ו"אריה" - יהודי צריך להיות עוצמתי כמו דב - עליו להיות מוכן להילחם למען כבוד ה'. יהודי צריך להיות גיבור כארי, ולהשיל מעליו כל מורא ופחד. כל התכונות הטובות צריכות להימצא אצל יהודי.

לא רק אנחנו קוראים לבנינו בשמות חיות, אלא אף הקב"ה נוהג כן. "בְּנִימִין זָאב יִטְרֹף" (בראשית מט, כז) - זאב הוא תמיד רעב, וכך גם בנימין הוא רעב למצוות. הוא אינו עובד את ה' בגלל שהוא חייב לעשות כך. לעבודת ה' נדרש תאבון של זאב. כשזאב טורף כבש, הוא אינו עושה זאת "לשם מצות אכילה", כמו אותו אדם שמילא את כריסו בערב שבת, וכשמגיע ליל שבת הוא כבר אינו מסוגל לאכול, אלא שאין לו ברירה אלא לטעום משהו לשם מצות סעודת שבת. לא! הוא תאב ורעב למצוות! כל השמות הללו מסמלים תכונות חיוביות שאליהן אנו שואפים בעבודת ה' שלנו.

ה"דעות המלומדות" הללו. שיבואו אלי למוע את האמת על תיאורית ההבל הזו. אני כבר אסביר להם הכל.

מדיבורים למעשים

עליכם לדעת כי לא באתי להגיד דרשות - הדברים שאני מדבר כאן הם מעשיים ביותר! עלינו לצאת מכאן עם התובנה כי יש לנו תפקיד חדש, חובה חדשה שעלינו להתחיל וליישמה. עלינו לעמוד ולמחות כנגד הרשע - בעולם, במדינתנו, בעירנו ובבתינו. זוהי החובה הגדולה של "מי לה' אלי".

מלבד החובה שבדבר, הרי שמי שמקיים את חובת המחאה קונה בנפשו שלמות נצחית, והוא אהוב ביותר בעיני הבורא יתברך. כך למדנו מהשכר שקיבלו בני לוי על נכונותם לפעול למען כבוד שמים - הקב"ה בחר בהם מכל שבטי ישראל, ואמר "והיו לי הלוויים", ו"והיו לי" כלול בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, כך מבואר במדרש (ויקרא רבה ב, ב).

החובות הלבבות (שער עבודת האלקים פרק ו) כותב על בני שבט לוי כי "יעד אותם בגמול הגדול לעולם הבא", והדבר נכון לכל מי שמוחה ופועל למען כבוד שמו יתברך. התוצאה של מחאה זו כלל אינה חשובה, אלא עצם המסירות שמראה האדם כלפי השי"ת, והעובדה שהוא מוכן לפעול ולעשות למען כבוד שמים, מעוררת כלפיו אהבה גדולה ממרום, וה' אומר, "והיו לי - היהודי הזה הוא שלי". דרך חיים זו היא שתוביל את הדבקים בה אל השלמות הנצחית.

שבת שלום ומבורך!

בואו נהיה מעשיים

חמש דקות של מחאה

המחאה לכבוד ה' יתברך היא חלק מרכזי באהבת ה'. בעודנו רואים את החורבן המוסרי של העולם שבחוץ, איננו יכולים לשתוק. השבוע נקדיש בלי נדר חמש דקות ביום למחשבה כיצד נוכל אנחנו לקיים את חובת המחאה למען כבוד שמים, ולהיענות לקריאה של "מי לה' אלי".